

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.6.2026
COM(2026) 510 final

ANNEX

ANEXĂ

la

Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI

privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre

Orientarea 5: Stimularea cererii de forță de muncă

Statele membre ar trebui să promoveze o economie socială de piață sustenabilă. Ele ar trebui să faciliteze și să sprijine investițiile și să stimuleze creșterea bazată pe inovare și creșterea productivității pentru crearea de locuri de muncă de calitate, în special în contextul tranziției digitale, verzi și demografice, precum și al nevoilor tot mai presante în materie de securitate și apărare și având în vedere obiectivele principale la nivelul Uniunii și la nivel național privind ocuparea forței de muncă pentru 2030. Statele membre ar trebui să urmărească abordări integrate care să reflecte provocările specifice și potențialul de dezvoltare al diferitelor regiuni și teritorii. În acest scop, ele ar trebui să reducă barierele cu care se confruntă întreprinderile în ceea ce privește angajarea de personal, inclusiv prin reducerea sarcinii administrative, precum și în ceea ce privește extinderea și să promoveze antreprenoriatul responsabil și activitățile independente autentice. Statele membre ar trebui să promoveze dezvoltarea economiei sociale, inclusiv a întreprinderilor sociale. Ele ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare măsuri și strategii conexe, să stimuleze inovarea socială și să încurajeze modelele de afaceri care creează oportunități de locuri de muncă de calitate, în special pentru persoanele cu cel mai dificil acces la piața forței de muncă sau subreprezentate.

Pentru a consolida reziliența în fața posibilelor șocuri, schemele privind reducerea timpului de muncă bine concepute și măsurile similare, împreună cu formarea specifică, pot ajuta lucrătorii să rămână în câmpul muncii pe durata recesiunilor temporare și a restructurării întreprinderilor, facilitând în același timp realocarea dinamică a forței de muncă în economie. Stimulentele bine concepute pentru angajare și tranziție și măsurile de perfecționare și recalificare, elaborate în strânsă cooperare cu partenerii sociali, pot sprijini, de asemenea, transformările structurale prin facilitarea proceselor de restructurare și a realocării forței de muncă din sectoarele aflate în declin către cele emergente. Prin urmare, acestea pot contribui la modernizarea economiei, inclusiv prin dezvoltarea competențelor asociate.

Fiscalitatea ar trebui să fie reorientată de la impozitarea muncii către alte surse care sprijină într-o mai mare măsură creșterea și obiectivele privind clima și mediul, încurajând totodată participarea femeilor pe piața muncii și protejând veniturile destinate unei protecții sociale adecvate și cheltuielilor de stimulare a creșterii economice. Obiectivele urmărite ar trebui să fie o economie extrem de competitivă și inovatoare, venituri adecvate, salarii echitabile și condiții bune de muncă, ca elemente-cheie pentru asigurarea calității locurilor de muncă, care, împreună cu dezvoltarea competențelor, evoluția în carieră și siguranța locului de muncă, creează un cerc virtuos al emancipării personale, al productivității și al creșterii economice. Statele membre ar trebui să promoveze negocierile colective pentru stabilirea salariilor. Respectând practicile naționale și autonomia partenerilor sociali, statele membre și partenerii sociali ar trebui să se asigure că toți lucrătorii primesc salarii adecvate și că beneficiază de contracte colective de muncă sau de salarii minime prevăzute de lege adecvate, ținând seama de impactul acestora asupra competitivității, a creării de locuri de muncă de calitate, a puterii de cumpărare și a sărăciei persoanelor încadrate în muncă.

Orientarea 6: Îmbunătățirea ofertei de forță de muncă și ameliorarea accesului la locuri de muncă, dobândirea de aptitudini și competențe pe tot parcursul vieții

În contextul tranziției digitale și al tranziției verzi, al schimbărilor demografice și geopolitice, precum și al importanței tot mai mari a securității și apărării, de care este legată și necesitatea unei mai mari autonomii strategice a Uniunii, inclusiv în ceea ce privește suveranitatea tehnologică, statele membre ar trebui să promoveze competitivitatea, productivitatea,

capacitatea de inserție profesională și dezvoltarea capitalului uman. În acest scop, ele ar trebui să promoveze dobândirea de aptitudini și competențe aliniate nevoilor pieței forței de muncă, punând accentul pe sectoarele strategice și pe lanțurile valorice identificate în politica industrială la nivelul Uniunii și la nivel național. Statele membre ar trebui să abordeze deficitul de competențe și de forță de muncă, inclusiv prin informații mai precise și mai prompte privind competențele, având în vedere, de asemenea, obiectivele principale la nivelul Uniunii și la nivel național în materie de competențe pentru 2030. Totodată, statele membre ar trebui să modernizeze și să investească în sistemele lor de educație și formare, inclusiv în zonele rurale și îndepărtate, și în infrastructura aferentă, pentru a oferi educație și formare de înaltă calitate, accesibile și favorabile incluziunii și pentru a stimula o mai bună perfecționare și recalificare. În acest mod s-ar asigura faptul că forța de muncă are competențele adecvate pentru a dezvolta și a implementa soluții având în vedere evoluția rapidă a dezvoltării tehnologiei profunde. Statele membre ar trebui să colaboreze cu partenerii sociali, cu furnizorii de educație și formare, cu întreprinderile și cu alte părți interesate pentru a corecta deficiențele structurale ale sistemelor lor de educație și formare.

Ar trebui să se acorde o atenție deosebită combaterii declinului performanței educaționale a tinerilor, în special în ceea ce privește competențele de bază (alfabetizare, matematică, științe, competențe digitale și cetățenești), inclusiv prin sprijin specific pentru grupurile defavorizate. Sunt necesare măsuri pentru abordarea provocărilor cu care se confruntă profesia de cadru didactic, inclusiv atractivitatea meseriei și condițiile de muncă, reducerea deficitului de cadre didactice și realizarea de investiții în competențele digitale ale cadrelor didactice și ale formatorilor. Pentru a pune bazele adaptabilității și rezilienței pe tot parcursul vieții, sistemele de educație și formare ar trebui să îi înzestreze pe toți cursanții cu competențe-cheie, cum ar fi competențele de bază și digitale, inclusiv alfabetizarea în domeniul inteligenței artificiale (IA), precum și cu competențe transversale, competențe antreprenoriale și gândire critică, având în vedere amenințarea reprezentată de dezinformare.

Pentru a spori capacitatea de inserție profesională, crearea de locuri de muncă de calitate și tranzițiile, statele membre ar trebui să sprijine adulții în vârstă de muncă în ceea ce privește accesul la formare și să sporească stimulentele și motivația de a solicita formare, inclusiv, după caz, prin conturi individuale de învățare, evaluări fiabile ale calității formării și microcertificate. Acestea ar trebui să le permită tuturor să anticipeze și să se adapteze mai bine la nevoile pieței forței de muncă, în special prin perfecționare și recalificare continue și prin furnizarea de orientare și consiliere profesională integrată.

Statele membre ar trebui să promoveze egalitatea de șanse pentru toți prin abordarea inegalităților în materie de educație și formare, inclusiv în ceea ce privește decalajele regionale la nivel de acces. Copiilor ar trebui să li se ofere acces la servicii de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate și la prețuri accesibile, în conformitate cu „obiectivele de la Barcelona” și cu Garanția europeană pentru copii. Statele membre ar trebui să ridice nivelurile generale de calificare, să reducă numărul persoanelor care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare și să sprijine accesul egal la educație pentru copiii din grupuri defavorizate și din zone îndepărtate. Ele ar trebui, de asemenea, să sporească atractivitatea, calitatea și relevanța pieței muncii în ceea ce privește educația și formarea profesională (EFP), să sprijine accesul la învățământul terțiar și absolvirea acestui ciclu și să sporească numărul de absolvenți din domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM), atât în cadrul EFP, cât și al învățământului terțiar, în special în rândul femeilor. De asemenea, ar trebui sprijinite performanțele de vârf și excelența în ceea ce privește rezultatele școlare, având în vedere rolul lor în stimularea viitorului potențial de inovare și a competitivității UE. Statele membre ar

trebui să faciliteze tranziția de la educație la încadrarea în muncă a tinerilor prin programe de stagii și de ucenicie accesibile și de calitate și prin servicii de consiliere, și, în același timp, să accelereze participarea adulților la învățare, în special în rândul cursanților care provin din medii defavorizate și al celor cu cele mai scăzute niveluri de calificare. Statele membre ar trebui să modernizeze și să sporească oferta și gradul de utilizare a EFP inițiale și continue flexibile și să consolideze învățarea la locul de muncă în sistemele EFP. În plus, statele membre ar trebui să sporească relevanța învățământului terțiar și, în unele cazuri, a cercetării pe piața muncii, să amelioreze informațiile privind competențele, să îmbunătățească vizibilitatea și comparabilitatea competențelor și calificărilor, inclusiv a celor dobândite în străinătate, și să asigure o utilizare mai consecventă a clasificărilor la nivelul UE (și anume ESCO), să extindă oportunitățile de validare și recunoaștere a aptitudinilor și competențelor dobândite în afara educației și formării oficiale și să promoveze recunoașterea mai rapidă a calificărilor pentru resortisanții Uniunii și ai țărilor terțe, menținând în același timp standardele de calitate.

Statele membre ar trebui să ofere șomerilor și persoanelor inactive asistență eficace, promptă, coordonată și personalizată, bazată pe sprijin pentru căutarea unui loc de muncă, pentru perfecționare și recalificare, precum și pentru accesul la alte servicii de facilitare, acordând o atenție deosebită grupurilor vulnerabile. Este necesar să se utilizeze cât mai curând posibil, cel târziu după 18 luni de șomaj, strategii cuprinzătoare care să implice evaluări individuale aprofundate ale șomerilor și validarea experienței anterioare în muncă, în vederea reducerii semnificative și a prevenirii șomajului de lungă durată. Problema șomajului în rândul tinerilor și provocarea reprezentată de tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare ar trebui să fie abordată în continuare prin prevenirea părăsirii timpurii a educației și formării și printr-o îmbunătățire a tranziției de la școală la muncă, în paralel cu punerea completă în aplicare a Garanției pentru tineret consolidate, în special prin prezentarea unei oferte în termen de 4 luni pentru tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani, în vederea garantării unei intervenții timpurii.

Statele membre ar trebui să vizeze eliminarea barierelor și a factorilor de descurajare a participării pe piața muncii și luarea de măsuri de stimulare a acestei participări, în special în cazul persoanelor cu venituri reduse, al persoanelor care contribuie cu a doua sursă de venit la venitul familiei (adeseori femei), al persoanelor în vârstă, al persoanelor cu handicap și al persoanelor cu cel mai dificil acces la piața muncii, inclusiv persoane provenite din familii de migranți și romi. Statele membre ar trebui să contribuie la stimularea ofertei de forță de muncă și la combaterea deficitelor, în special prin promovarea unor condiții de muncă adecvate, asigurându-se că modul în care sunt concepute sistemele fiscale și de prestații sociale încurajează participarea pe piața forței de muncă și că politicile active în domeniul pieței forței de muncă sunt eficace și accesibile, respectând rolul partenerilor sociali. De asemenea, statele membre ar trebui să sprijine asigurarea unui mediu de lucru adaptat pentru persoanele cu handicap, oferindu-le condiții de angajare de calitate și fără segregare și posibilitatea evoluției în carieră, inclusiv prin intermediul unui sprijin financiar și tehnic specific, prin sporirea gradului de informare și de sensibilizare și prin intermediul unor servicii care să le permită să participe pe piața muncii și în societate.

Statele membre ar trebui să asigure egalitatea de gen și o participare sporită a femeilor pe piața muncii, inclusiv în ceea ce privește evoluția în carieră, prin combaterea stereotipurilor de gen, prin eliminarea barierelor din calea accesului la funcții de conducere la toate nivelurile procesului decizional și prin combaterea violenței și a hărțuirii la locul de muncă. Ar trebui asigurate egalitatea de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă de valoare egală, precum și transparența salarială. Ar trebui promovată concilierea vieții profesionale cu viața

privată și viața de familie atât pentru femei, cât și pentru bărbați, în special prin accesul la îngrijire pe termen lung și la educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate și la prețuri abordabile. Statele membre ar trebui să se asigure că părinții și alte persoane cu responsabilități de îngrijire au acces la concedii adecvate din motive familiale și la formule flexibile de lucru pentru a găsi un echilibru între muncă, familie și viața privată, precum și să promoveze o utilizare echilibrată a acestor drepturi între părinți.

Ca soluție complementară pentru valorificarea potențialului forței de muncă interne a Uniunii, statele membre ar trebui să atragă talente și competențe din afara Uniunii prin intermediul căilor legale de migrație, garantând în același timp recrutarea echitabilă, drepturile lucrătorilor și drepturile sociale. Statele membre ar trebui să se asigure că procedurile de recunoaștere a calificărilor resortisanților țărilor terțe în contextul procedurilor de migrație legală sunt simple, eficiente și facilitează accesul rapid la profesiile reglementate. Statele membre ar trebui să se implice în continuare în parteneriate pentru atragerea de talente în scopul consolidării căilor legale de migrație prin lansarea de noi programe de mobilitate și să prevadă o politică eficace de integrare pentru lucrători și familiile acestora, care să includă educația și formarea, încadrarea în muncă, protecția socială, sănătatea și găsirea unei locuințe.

Orientarea 7: Îmbunătățirea funcționării piețelor muncii și a eficacității dialogului social

Statele membre ar trebui să colaboreze cu partenerii sociali pentru a asigura condiții de muncă echitabile, transparente și previzibile. Pentru a îmbunătăți calitatea locurilor de muncă, statele membre ar trebui să reducă și să prevină segmentarea în cadrul piețelor muncii, să combată munca nedeclarată și activitatea independentă fictivă și să încurajeze tranziția către forme de angajare pe durată nedeterminată. Normele de protecție a locurilor de muncă, dreptul muncii și instituțiile din domeniul muncii ar trebui să ofere atât un mediu adecvat pentru recrutare, cât și flexibilitatea necesară pentru ca angajatorii să se adapteze rapid la schimbările contextului economic. În același timp, ar trebui să fie protejate drepturile lucrătorilor și să se asigure protecția socială. Promovarea utilizării unor formule flexibile de lucru, cum ar fi telemunca, poate contribui la creșterea nivelurilor de ocupare a forței de muncă și la piețe ale muncii mai favorabile incluziunii. Ar trebui asigurat un mediu de lucru sigur și sănătos, iar bunăstarea și autonomia la locul de muncă ar trebui promovate ca factori care contribuie la calitatea locurilor de muncă.

Statele membre ar trebui să sprijine lucrătorii și angajatorii în procesul de transformare digitală, inclusiv prin promovarea utilizării eficiente, responsabile, incluzive și etice a instrumentelor de IA care stimulează productivitatea și completează munca umană. Pentru a promova o abordare bazată pe încredere în ceea ce privește tehnologia și inovarea la locul de muncă, statele membre ar trebui, de asemenea, să monitorizeze impactul asupra funcționării pieței forței de muncă, inclusiv practicile de recrutare, și să valorifice rolul dialogului social și al negocierii colective. Condițiile de muncă precare ar trebui prevenite, inclusiv în ceea ce privește lucrul pe platforme online și contractele de muncă atipice, prin asigurarea echității, a transparenței, a nediscriminării și a responsabilității în utilizarea algoritmilor și prin combaterea acordurilor contractuale abuzive. În caz de concediere abuzivă, ar trebui să se asigure accesul la soluționarea eficientă și imparțială a litigiilor și dreptul la reparații, inclusiv o despăgubire adecvată, dacă este cazul.

Statele membre ar trebui să activeze și să susțină în mod eficient persoanele care pot participa pe piața muncii, în special grupurile subreprezentate, cum ar fi femeile și tinerii, precum și persoanele aflate în situații vulnerabile, cum ar fi persoanele cu un nivel scăzut de calificare și șomerii de lungă durată, persoanele cu handicap, persoanele care provin din familii de migranți,

persoanele din comunitățile de romi și lucrătorii în vârstă. Statele membre ar trebui să consolideze domeniul de aplicare și eficacitatea politicilor active în domeniul pieței muncii, prin ameliorarea disponibilității, a impactului și a sferei lor de cuprindere și printr-o mai bună corelare a lor cu serviciile sociale, cu formarea și cu ajutorul pentru venit pentru șomeri. Statele membre ar trebui să consolideze capacitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă de a oferi asistență promptă și personalizată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv printr-o gestionare bazată pe performanță și printr-o mai bună capacitate de utilizare a datelor și a tehnologiei digitale, precum și prin utilizarea optimă a finanțării din partea Uniunii. Serviciile private de ocupare a forței de muncă joacă, de asemenea, un rol în acest sens.

Statele membre trebuie să le ofere șomerilor indemnizații de șomaj adecvate cu o durată rezonabilă, în concordanță cu contribuțiile lor și cu normele naționale în materie de eligibilitate. Indemnizațiile de șomaj nu ar trebui să descurajeze reîncadrarea rapidă în muncă și ar trebui să fie însoțite de politici active în domeniul pieței muncii.

Mobilitatea în scop educațional, în special în cadrul EFP și pentru ucenicii și cursanții cu mai puține experiențe de mobilitate, precum și mobilitatea forței de muncă a lucrătorilor ar trebui să fie sporite și sprijinite în mod adecvat, cu scopul de a îmbunătăți competențele și capacitatea de inserție profesională. Ar trebui îndepărtate obstacolele din calea mobilității forței de muncă în interiorul Uniunii, inclusiv cele legate de verificarea autenticității și înțelegerea conținutului calificărilor din alte state membre, procedurile complexe și greoaie de recunoaștere a calificărilor profesionale sau dificultățile în exercitarea sau accesarea drepturilor de securitate socială. Ar trebui asigurate condiții de muncă echitabile pentru toți cei care desfășoară o activitate transfrontalieră, inclusiv pentru resortisanții țărilor terțe, prin aplicarea efectivă a legislației naționale și a legislației Uniunii, prin intensificarea eforturilor de asigurare a respectării legislației și a cooperării administrative între administrațiile naționale și prin îmbunătățirea furnizării de informații lucrătorilor mobili, precum și întreprinderilor, cu sprijinul Autorității Europene a Muncii.

Statele membre ar trebui, de asemenea, să depună eforturi pentru a crea condiții adecvate pentru noi forme de muncă și metode de lucru, valorificând potențialul lor de creare de locuri de muncă și asigurând, în același timp, respectarea drepturilor sociale și a drepturilor lucrătorilor. Statele membre ar trebui să asigure respectarea normelor aplicabile în contextul contractelor atipice și al noilor forme de muncă, cum ar fi munca prin intermediul platformelor digitale de muncă. În acest sens, partenerii sociali pot juca un rol esențial, iar statele membre ar trebui să îi sprijine în efortul de implicare și reprezentare a persoanelor în formele de muncă atipice și noi. De asemenea, statele membre ar trebui să consolideze aplicarea legislației prin asigurarea unor capacități adecvate și a unor cursuri de formare specifice pentru inspectoratele de muncă pentru a răspunde provocărilor care decurg din noile forme de muncă, inclusiv din utilizarea tehnologiilor digitale și a IA, cum ar fi gestionarea algoritmică, supravegherea lucrătorilor și telemunca.

Statele membre ar trebui să asigure un mediu propice dialogului social bipartit și tripartit la toate nivelurile, inclusiv negocierile colective, în sectorul public și în cel privat, în conformitate cu legislația și/sau practicile naționale, după consultări și în strânsă cooperare cu partenerii sociali, respectând în același timp autonomia acestora. Statele membre ar trebui să implice partenerii sociali în mod sistematic, semnificativ și prompt în conceperea și punerea în aplicare a politicilor de ocupare a forței de muncă, sociale și, după caz, economice și a altor politici publice, inclusiv în stabilirea și actualizarea salariilor minime prevăzute de lege. Statele membre ar trebui să promoveze un nivel mai ridicat de acoperire a negocierilor colective, inclusiv prin consolidarea capacității partenerilor sociali, să permită negocieri colective eficace

la toate nivelurile adecvate și să încurajeze coordonarea între aceste niveluri. Partenerii sociali ar trebui încurajați să negocieze și să încheie acorduri colective referitoare la chestiuni relevante pentru ei, cu respectarea deplină a autonomiei și a dreptului la acțiuni colective. Acolo unde este cazul și bazându-se pe practicile naționale existente, statele membre ar trebui să țină seama de experiența relevantă în materie de chestiuni sociale și de ocupare a forței de muncă a organizațiilor societății civile.

Orientarea 8: Promovarea egalității de șanse pentru toți, încurajarea incluziunii sociale, prevenirea și combaterea sărăciei

Statele membre ar trebui să își modernizeze sistemele de protecție socială pentru a oferi o protecție socială adecvată, eficace, eficientă și sustenabilă pentru toți, pe parcursul tuturor etapelor vieții, în concordanță cu nevoile unei populații în curs de îmbătrânire. Ele ar trebui să promoveze incluziunea socială și mobilitatea socială ascendentă, să sprijine echitatea între generații și un echilibru corect al sprijinului între grupele de vârstă, să stimuleze participarea pe piața forței de muncă, să combată sărăcia și excluziunea socială și să abordeze inegalitățile, inclusiv prin conceperea sistemelor lor fiscale și de prestații sociale, evaluând impactul distributiv al politicilor, combătând în același timp discriminarea sub toate formele sale. Completarea abordărilor cu caracter universal cu abordări specifice poate îmbunătăți eficacitatea sistemelor de protecție socială. Statele membre ar trebui să sporească transparența și gradul de utilizare a prestațiilor de protecție socială, inclusiv prin implementarea etică și în condiții de siguranță a instrumentelor digitale și acordând atenția cuvenită decalajului digital. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită gospodăriilor vulnerabile cel mai afectate de dubla tranziție verde și digitală și de efectele neomogene ale schimbărilor climatice și ale creșterii costului vieții, inclusiv a cheltuielilor cu locuințele și a costurilor energiei. Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a elimina lacunele în ceea ce privește accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă, ca parte integrantă a asigurării calității locurilor de muncă.

Ar trebui să se acorde o atenție deosebită combaterii sărăciei și excluziunii sociale, din perspectiva ciclului de viață de la copilărie până la bătrânețe, în conformitate cu obiectivele principale ale Uniunii și cu obiectivele naționale de reducere a sărăciei pentru 2030. Statele membre sunt încurajate să asigure cadre de politică pentru combaterea sărăciei. Pentru a preveni și a combate în continuare sărăcia, discriminarea și stigmatizarea, ar trebui abordate dificultățile legate de satisfacerea nevoilor de bază, cum ar fi alimentele, energia, locuința și alte bunuri de bază, precum și lipsa accesului la servicii de calitate. Pentru a răspunde nevoilor individuale, statele membre ar trebui să dezvolte și să integreze cele trei componente ale incluziunii active: ajutor adecvat pentru venit, piețe ale forței de muncă incluzive și acces la servicii de facilitare de calitate. Protecția socială și sistemele incluzive ar trebui să asigure prestații de venit minim adecvate pentru toți cei care nu dispun de resurse suficiente și să promoveze incluziunea socială prin sprijinirea și încurajarea participării persoanelor pe piața muncii și în societate, inclusiv prin furnizarea de servicii sociale specifice. Statele membre ar trebui să se asigure că fiecare persoană are acces la servicii esențiale de bună calitate. Disponibilitatea unor servicii abordabile, accesibile și de calitate precum educația și îngrijirea copiilor preșcolari, îngrijirea extrașcolară, educația, formarea profesională, asigurarea unei locuințe, serviciile medicale și îngrijirea pe termen lung reprezintă o condiție necesară pentru asigurarea egalității de șanse, inclusiv prin atenuarea dificultăților materiale și legate de alimente. Pentru a întrerupe cercul vicios al dezavantajelor, ar trebui abordată în special sărăcia și excluziunea socială în rândul copiilor, prin măsuri cuprinzătoare și integrate, inclusiv prin punerea deplină în aplicare a Garanției europene pentru copii.

Statele membre ar trebui, de asemenea, să asigure accesul la locuințe sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la locuințe sociale. Mobilizarea investițiilor private și publice pentru locuințe sociale și la prețuri accesibile, într-un context în care sunt abordate și alte blocaje în aprovizionare, va fi esențială pentru realizarea de progrese. Totodată, statele membre ar trebui să ofere asistență bine orientată pentru locuințe și alte măsuri de sprijin pentru persoanele aflate în dificultate sau într-o situație vulnerabilă. Furnizorii de locuințe din economia socială, modelele de finanțare inovatoare și măsurile specifice de mobilizare a locuințelor vacante pot constitui elemente de bază pentru soluții locative sustenabile și favorabile incluziunii. Sărăcia energetică și sărăcia din perspectiva transporturilor, precum și reziliența la riscurile și dezastrul pentru sănătate, inclusiv la cele declanșate de schimbările climatice și de degradarea mediului, ar trebui abordate prin măsuri de sprijin specifice pentru gospodăriile cu venituri mici și grupurile defavorizate. Statele membre ar trebui, acolo unde este cazul, să utilizeze în mod eficace finanțarea din partea Uniunii pentru a investi în locuințe sociale și la prețuri accesibile, în locuințe pentru studenți, în renovarea locuințelor și în servicii conexe. Nevoile specifice ale persoanelor cu handicap, inclusiv accesibilitatea, trebuie să fie luate în considerare. Lipsa de adăpost și excluziunea locativă ar trebui combătute în mod specific prin stimularea ofertei de locuințe sociale și la prețuri accesibile, prin măsuri de prevenire și prin promovarea unei abordări incluzive, centrate pe oameni, axate pe locuințe și integrate, care să garanteze că sprijinul răspunde nevoilor reale.

În contextul creșterii longevității și al altor schimbări demografice, statele membre ar trebui să asigure caracterul adecvat și sustenabilitatea sistemelor de pensii pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă. Sistemele de pensii ar trebui să le asigure femeilor și bărbaților șanse egale de a dobândi drepturi de pensie, inclusiv prin acordarea de credite de pensie pentru pauzele de îngrijire și prin încurajarea economisirii în cadrul unor sisteme suplimentare ample și favorabile incluziunii. Reformele sistemelor de pensii ar trebui să fie sprijinite prin politici care să urmărească reducerea decalajului de pensii dintre bărbați și femei și prin măsuri care să prelungească viața activă, de exemplu prin facilitarea îmbătrânirii active și a participării pe piața muncii a adulților în vârstă pentru a majora vârsta efectivă de pensionare. Statele membre ar trebui să promoveze transparența drepturilor de pensie, inclusiv prin intermediul serviciilor de evidență a pensiilor.

Statele membre ar trebui să asigure acces în timp util la asistență medicală preventivă și curativă, menținând totodată sustenabilitatea pe termen lung. În contextul unei cereri tot mai mari de îngrijire pe termen lung, legată și de schimbările demografice, ar trebui abordate, prin măsuri ample și integrate, deficiențele în ceea ce privește adecvarea și disponibilitatea serviciilor, precum și deficitul de forță de muncă și condițiile precare de muncă. În plus, statele membre ar trebui să depună eforturi în vederea dezvoltării unor modele de îngrijire centrate pe persoană, să asigure o tranziție lină între diferitele parcursuri de îngrijire (de exemplu, de la spital la îngrijirea la domiciliu și/sau rezidențială) și să abordeze nevoile de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung într-un mod integrat.